

Ông Trần Văn Giàu vừa chết ngày 16/12/2010 vừa qua. Ông là một trong số ít vị nhà ng ng i c ng s n k c u nh t c a th p niên 1930-40 còn s ng đ u th k 21. Ch 3 ngày sau khi ông chết, t p H i ký c a ông, đ c nhi u ng i trông đ i, m i đ c xu t hi n trên hai trang báo đ i n t viet-studies và diendan.org h i ngo i.

S xu t hi n mu n màng đ i đ n khi tác gi v a n m xu ng là m t đ u hi u v ng v và đáng bu n.

H n th n a, t p h i ký này đ c ông Trần Văn Giàu vi t t th p niên 1970, nghĩa là cách đây 40 năm nay và ph i đ i lúc ông chết, nó m i đ c cho xu t hi n ch h i ngo i! Theo ông Nguyễn Ngọc Giao, ng i có trách nhi m công b t p H i ký này thì do “công c chuyên chính c a chính quy n thì ra s c theo dõi vi c biên so n, lòng tìm nh ng ng i đánh máy, tàng tr v i hi v ng thu h i đ c b n th o đ h c th tiêu, c m đoán xu t, h c c t xén thay đ i tr c khi cho xu t b n.”. Nguyễn Ngọc Giao, H i ký 1940-1945, Trần Văn Giàu. Dien dan.org

Trần Văn Giàu

Đúng là đ i khi chết m i đ c nói ra i; nh ng nói không tr n v n, nói u , nói ng ng ngh u. Nh tr c đây khi ng i vi t bài này phê bình cu n H i ký c a Lý Quý Chung trong n c khi ông này đ c ra m t sách lúc s p chết, tôi g i đó là cu n “Nh t Ký c a im l ng”. Vì cu n h i ký b c t đ u, c t đuôi, ch ng nói đ c gì. Sau này, liên l c đ c v i em gái c a Lý Quý Chung ở Montréal, bà Lý Thành L . Qua đ i n tho i, bà L k cho hay, hôm sách đ c gi i thi u, v a m i bán đ c vài cu n thì có “l nh trên” đ n t ch thu t c .

Cho nên có th không l y làm l m t đ ng viên c ng s n k c u nh ông Trần Văn Giàu đi n a, ông cũng không thoát kh i b trù đ p cho đ n lúc chết. G ng c a lu t s Nguyễn M nh T ng còn đó; g ng c a Trần Đ c Th o còn đó.

Những mặt nghị thì ông được “quốc táng” với mặt danh sách ban tổ chức gồm nhiều nhân vật lãnh đạo đảng. Ông được là “đảng chí” Lê Thanh Hải. Đã có nhiều bài viết vinh danh ông bằng thơ “văn chương phóng đại” như “ông là một nhân cách sáng ngời” giáo sư Tô Ng Lai, Nguyễn Đình Đức - nhà viết kịch nổi lên từ sau 1975 – nói, “Giáo sư Trần Văn Giàu, một mặt mà có người thay thế.” Đồng nghiệp Trung Quốc viết, “Giáo sư Trần Văn Giàu đã vết cấn đời mình cho nghiệp văn.”

Độc nhà văn chương phóng đại trên, người viết tâm đắc và thêm thía câu nói của TT. Thích Trí Quang, Nó giết mình hôm nay, mai nó mang vòng hoa đến phóng đại!

Vì ông Trần Văn Giàu phải viết lâu như thế thì chúng tôi ai muốn bàn đến. Một phần lớn vì viết về tập hồi ký này do chính ý định của ông. Phần khác nó cho thấy sự khác biệt của chế độ ra sao.

Một chi tiết không thể bỏ qua là ông Giàu cũng như Võ Nguyên Giáp là những đảng viên cộng sản kiên cường, sống đến trăm tuổi (11/09/1911-16/12/2010), như bình thường thì Trần Văn Giàu có thể leo lên đến chức Tổng bí thư Đảng.

Vậy mà lẽ nào hồi ký của một đời người lại thu vén vào khoảng thời gian 1940-1945?

Còn theo lời ông Giàu thì thích thì “Tôi chỉ viết hồi ký khoảng thời gian 1940-1945 vì đó là thời gian tôi sống có chút ít trong cuộc đời dài quá 80 năm, sắp xấp xỉ 90 năm. Tôi viết ‘Lời nói đầu’ này ngày 27 tháng 10 năm 1995, sau khi tôi được biết hồi ký lớn thế ba.” Trích Lời nói đầu, Trần Văn Giàu.

Vì chỉ viết trong 5 năm, thời gian từ 1940-1945, người được hy vọng được gì trong khoảng thời gian đó? Bao nhiêu biến cố chính trị kể từ sau 1945 đến 1954, rồi từ 1954-1975 và nhất là từ 1975-2010, chúng ta có một cuộc đời lăn lóc làm chính trị, hy sinh cho lý tưởng cách mạng chứ thực có 5 năm sống có chút ít, có ý nghĩa?

Có thể ông có cái lý của ông để chỉ viết Hồi ký 5 năm! Hồi ký ông có thể giải bày “nỗi oan” chuyển vận công tác Tà Lài và vợ vợ Deschamps chúng ta.

- Về thực nhất về chuyển vận “vận động công” do Pháp đặt gây thì cho đến ngày hôm nay, Ban tổ chức Trung ương đi đến kết luận là “Chưa có” chúng ta là Pháp tổ chức cho đảng chí Giàu vận động công. Ông Giàu chỉ muốn giải nỗi oan là thay mặt chế độ của chúng ta không, “Không có”

ch ng c gì.

- V v Deschamps do ông Giàu khai nh n, t ch c k t lu n: “Vi c khai nh n c a đ ng chí Giàu gây t n th t cho phong trào cách m ng Nam B và gây t n th t cho đ ng gây qu c t .” V đi m này, ông Tr n Văn Giàu nhìn nh n:

“Đúng là tôi không đ c anh hùng nh Tr n Phú: Tr n Phú không h môi. Tôi có h môi, nh n m t s vi c đã r i, nghĩa là có trách nhi m trong s t n th t. Song Nguy n Văn Tr n (Prigorny) còn s ng, làm ch ng r ng ng i khai ra Deschamps không ph i là tôi, không m t ai b b t vì tôi khai, c ch tôi , không ai th y Giàu đ t Tây v b t ng i tra kh o.” (Trích H i ký Tr n Văn Giàu, ph n L i nói đ u.)

Đi u chúng ta mong mu n là không ph i đ c cái h i ký năm năm mà là H i ký 65 năm còn l i b đ u kín, b quên lãng, b trừ đ p kh n đ n, b nh c nhã, b “ng i ch i x i n c” nh ki u lu t s Nguy n M nh T ng, Tri t gia Tr n Đ c Th o m t m c đ nh h n.

Ông Nguy n Văn Trung s 57 Duy Tân, c xá giáo s đ i h c Sài Gòn th ng qua l i thăm giáo s Tr n Văn Giàu, s 77 Duy Tân và k l i cho ng i vi t nh sau, “Ông Giàu s ng r t thanh b ch, r t n nh n c a m t trí th c có nhân cách.

Ông tránh né và không mu n nh c l i m i chuy n quá kh . Nhi u khi bà Giàu c k l , than vãn thì ông Tr n Văn Giàu l i g t đi không cho k . Trong v n nhà ông bà TVG Duy Tân đ ng sau có cây kh ng t, Bà Giàu th ng ph i trèo lên hái nh ng trái kh mang ra ch đ đ i l y rau trái ăn thêm.”

Nh ng theo ông Trung, cái nh c c a ông Tr n Văn Giàu là lúc đ u ph ng khóm chúng ch ng bi t Tr n Văn Giàu là ai c ! Loa phóng thanh trong ph ng g i réo tên ông Tr n Văn Giàu lên nay lĩnh g o, m t lĩnh th t và ch c c ti n l ng! Có th sau này thì b n ph ng khóm hi u ra r ng, đang có “m t núi thái s n” c a Đ ng b th t s ng trong ph ng c a chúng m i h t c nh réo g i.

Chúng tôi s đ a ra m t vài ch ng t v m i liên l c gi a hai ng i trí th c gi a hai mi n và nh t là cu n sách c a ông Tr n Văn Giàu phê phán cu n Nh n Đ nh II c a Nguy n Văn Trung trong k sau.

C m t ng c a ng i vi t bài này là gi a m t t p H i Ký năm năm và c m t cu c đ i 100 năm, li u t p H i ký này có đ s c chuyên ch c cu c đ i c a chính tác gi và nh ng bi n đ ng chính tr trong d c dài su t 65 năm liên quan đ n s m nh dân t c đ t n c?

Và tôi nhớ xét cả Nguyễn Ngọc Giao sau đây trong “Tôi nói đâu” thì ra chắc là một người xét
đúng, có tính cách xứng đáng hơn là thực tế, “Hắn là người nhân vật lịch sử, đã góp phần làm
nên lịch sử Việt Nam thế kỷ XX.”

Thực tế cho thấy trong cuốn “Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam” người ta đã cố tình vô ý để
thiêu tên Trần Văn Giàu!

Đó là một sai lầm kép cả người không làm lịch sử và viết lại lịch sử.

Phải nói rằng là cái tôi lớn hơn hết trong cuốn đời của Trần Văn Giàu là thể tiêu, đẩy tất cả
các đảng chí để vào tội lỗi mà cho đến lúc chết, Trần Văn Giàu vẫn phẫn nộ trách nhiệm!
Ông đã từng nói với “cộng tử em ái” cả một dân đồ quố, từng phải xa vợ con cả chục năm
trở lại, liệu nào một người như ông từng tay giết người đảng chí vì chế khác đảng người?

Lời lớn thì hai xảy ra trong nội bộ đảng theo như ông tâm sự với ông Thiệu Sơn, bà a y có sự
hiện diện của người thì y thì có trách nhiệm ra Côn Đảo đón nhóm Lê Duẩn, Tôn Đức Thắng và
đồng li. Nhưng vì lý do không thu hút đón “muôn”, và bà hiều lớn là vợ sự tranh chấp. Sự thực thì chế
không kịp đón theo như nhân chứng là người thì y thì có một hôm y. Việc đón trở là một
chuyện.

Nhưng theo Nguyễn Ngọc Giao trong cuốn nói chuyện 3 giờ với Trần Văn Giàu, tại Paris thì khi
Lê Duẩn và đồng li, chế được Trần Văn Giàu trao cho giấy chấp và “đến thu nhận làm trưởng phòng
du kích Nam Bộ và đồng người có anh hùng sau này tại “tiền đồ chính trị” của Trần Văn
Giàu”. Thực chí sau này ông phải đi khá lâu mới được trở lại thành phố Hồ Chí Minh sau năm
1975.”

Cũng theo tôi Nguyễn Ngọc Giao, Rốt cuộc rằng lúc y ông không cho phép tôi công bố việc này,
cũng như theo sự thừa nhận mùa hè năm 1989, 3 giờ phải với ông ở Paris không được phép
biện lúc sinh thời. Ông còn đến kể tôi: ‘Nếu chú viết về việc này, thì tôi sẽ cãi chính đậy.’” (Trích
Trần Văn Giàu (1911-2010), Nguyễn Ngọc Giao, cập nhật 18/12/2010, dien dan.org

M c d u trong t C Gi i Phóng, c quan c a Trung ng ĐCS Đông D ng ngày 23 tháng 10 năm 1945, đăng l i kêu h i sát h i phái đ t . Nh ng chính lãnh đ o đ ng c ng s n cũng phê phán hành đ ng c a Tr n Văn Giàu! Ph i chẳng Tr n Văn Giàu là n n nhân c a chính sách c a Đ ng?

H i ký c a ông s vi t gì nh bi n minh tr ng cho nh ng vi c làm sát h i các đ ng chí c ng s n đ t ?

T Thu Thâu

Ngu n: tài li u đ c bi t c a S M t thám Đông D ng, do giám đ c S , trùm m t thám Louis Marty biên so n

Ng i dân mi n Nam tr c 1975 ch c còn nh tr c c a ch B n Thành có con đ ng nh mang tên T Thu Thâu- m t nhân v t c ng s n đ t (Tr t kít) đã b nhóm đ tam sát h i t i tháng 9/năm 1945, t i Qu ng Ngãi - và chính quy n c ng s n đã không quên bôi xóa con đ ng mang tên T Thu Thâu vào năm 1975- m t bôi xóa mang tính cách l ch s ?

Đ i v i các b n tr , xin nêu rõ T Thu Thâu là ng i t ng đi du h c Pháp, b tr c xu t v n c v i ph n đ i án t hình x 13 chi n sĩ Vi t Nam Qu c Dân Đ ng. (Trong s 19 ng i cùng b tr c xu t v n c vào ngày 24-6-1930 trên tàu Athos II h i c ng Marseille có tên T Thu Thâu, Tr n Văn Giàu, Nguy n Văn T o, Hu nh Văn Ph ng, H Văn Ngà, Lê Bá Cang, Phan Văn Chán, v.v...) (Trích Phan Văn Hùm, Thân th và s nghi p, Tr n Ngu n Phiêu, trang 355).

Năm 1989, khi có đ p đ c qua Pháp, Tr n Văn Giàu tr c nh ng câu h i ch t v n v vi c th tiêu các nhóm đ t , Tr n Văn Giàu qu quy t r ng không ph i do chính ông, vì “nh ng ng i có trách nhi m trong th i k đó là Hoàng Qu c Vi t, Lê Du n và Tôn Đ c Th ng. R i Paris v i l i h a.(cu c nói chuy n này đã đ c ghi âm) s “ph c h i danh đ ” (réhabilité) cho nh ng ng i yêu n c b ch t oan, đ n nay ông Giàu v n im l ng.” (Trích Nhìn l i 60 năm tranh đ u cho Vi t Nam, Hoàng Khoa Khôi, trang 290).

Nh ng k t đó đ n nay, l i h a đó đã không h bao gi đ c tôn tr ng th c hi n cho đ n lúc ông ch t.

Cũng trong bài ph ng v n Tr n Văn Giàu c a Nguy n Ng c Giao, “ông đ t khoát bác b trách nhi m c a mình trong cái ch t c a T Thu Thâu (tháng 9 năm 1945 t i Qu ng Ngãi), nh ng

ông già im lặng không trả lời câu hỏi của tôi về việc Phan Văn Hùm và các đồng chí đã bỏ thiêu Nam Bộ năm 1946.”

Phan Văn Hùm (1902-1946)

Về cái chết của nhà Cách Mạng Tô Thu Thâu cho đến giờ phút này, có thể chúng ta không bao giờ có lời gì để đáp chính xác cho câu hỏi: Ai giết? Có thể không phải là ông Trần Văn Giàu giết nhưng cho chết thì có. Nghĩ quy luật phải trị tội các tay sai đồ quỵ c, phát xít cũng như phải trừng trị đích đáng bọn phản động Trốt Kít. Nhưng mặt khác thì chính họ lại là thủ tiêu mới của chế độ, giết người, mới nhân chế độ và nêu lên một tiêu ngay cả “thực phẩm thi hành” nêu lên.

Câu hỏi ai giết, ai ám hại Tô Thu Thâu có thể là một câu hỏi thừa để rồi nhưng người công nhân thì thì! Ai giết cũng được!

Nhưng chúng ta cũng biết và không biết đến không hỏi. Phải hỏi dù không có câu trả lời. Nhưng trong chế độ riêng tư, đã có ông thú nhận với ông Thiệu Sĩ là ông chết sát hại có một người trong suốt thời gian giữ chức vụ Lâm ủy hành chánh chánh? Người nào thì ông không nói rõ tên.

Phải chăng đó là những người có uy tín hàng đầu như Tô Thu Thâu, Phan Văn Hùm, Trần Văn Thạch, Phan Văn Chánh, Trần Văn Sĩ, Phan Văn Hoa? Hay những người khác như Lê Văn Vĩnh, Bùi Quang Chiêu, Hồ Văn Ngà, Trần Quang Vinh, bác sĩ Hồ Vĩnh Ký và về là là bác sĩ Nguyễn Văn Thọ Sĩ, Đặng Văn Giáo, Huỳnh Văn Phụng, Lê Kim T?

Muốn hiểu rõ ai đã ra tay giết hại những người này, có nhu cầu nguỵ tài liệu, nhất là tài liệu của các nhóm đầu. Trước hết xin đề cập tóm lược tài liệu của ông Nguyễn K Nam, một nhà báo, một người nhân chế độ, từng thu thập tài liệu và có tham dự những buổi họp báo của Lâm ủy Hành

Chánh, trong đó Trần Văn Giàu làm chủ tọa:

“Buổi nhóm đó có các ký gì.

Tôi không bao giờ quên khi Trần Văn Giàu mặc áo sơ mi đứng lên tay mặt đập mạnh vào khẩu súng nhúng mang ở bên hông, để trả lời một câu chốt vấn đề của Trần Văn Thọch.

Nghe và thấy vậy làm sao không sợ?

Nhất là người đứng lên trả lời đó là một cán bộ cao cấp của đảng cộng sản đứng tam (...) Buổi nhóm

Khoảng Đầu Họa Nghề hôm đó, Lâm Ủy Hành Chánh đứng chân tiếp xúc sát nhún” rõ rệt.

Tôi nhớ hai người chốt vấn đề: Huỳnh Phú Sổ và Trần Văn Thọch (...)

Thọch chốt vấn đề Giàu.

- Ai có Lâm Ủy Hành Chánh Nbam B? Và có họa nào?

Trần Văn Giàu đứng dậy trả lời.

- Anh Thọch, tôi biết anh muốn nói gì rồi. Anh hỏi: “Ai có Lâm Ủy Hành Chánh”, chốt thật ra, trong buổi anh nghĩ:” Ta gì người vậy mà sao không ai đem ta vào Lâm Ủy”. Vậy tôi xin trả lời: Chúng tôi tìm thấy điểm đứng của Chánh phủ trong giai đoạn này.Sau rồi, chúng tôi giao lại các anh. Còn trả lời về chánh trị, tôi sẽ gặp anh ở một nơi khác.”

- Trần Văn Giàu vừa nói câu sau vừa đặt tay mặt nắm cây súng sáu (...) Phòng nhóm im lặng nhún t. Mọi người đều nhìn Thọch như biết sự mong chờ của Thọch đã đến ... nơi khẩu súng lúc kia rồi. Tôi hỏi họa, tìm đập mạnh.

Từ đó, tôi một hồi tinh thần .. Nhưng buồn ký gì người chung quanh tôi xem xét:

- Thọch đã tự mình ký tên bên án tự hình rồi. Sau đó, Trần Văn Thọch bắt giữ, không ai còn lý làm họa nữa.

(Khi Huỳnh Văn Phóng nắm công an, tình cờ bắt gặp độc hại xã của một thám tử là chủ nhân mình rằng: Giàu có đi lại với Pháp. Vì vậy mà chúng tôi không tin dùng Giàu (...). Khi Giàu liên lạc với Arnoux, chánh một thám Đông-Dương, và Giàu làm tay sai cho Pháp để nhận một số tiền ... Arnoux biết Giàu là người làm sau này cũng dám phớt lờ nên khi đưa tiền cho Giàu, họ đưa máy ảnh trong két của, chụp bức ảnh, chính tay Giàu chụp lãnh số bức tay Arnoux trao .. Bức ảnh này còn nằm trong hồ sơ một của một thám. Huỳnh Văn Phóng đang làm trưởng sở độc hại Nhật đưa vào làm Tổng Giám Đốc Công An, tìm thấy hồ sơ của Giàu, liền cho rồi bức ảnh “Mặt” đó ra làm 4 bản, trao cho Huỳnh Phú Sổ, Dương Văn Giáo, Hoàng Vĩnh Ký, còn một bản Huỳnh Văn Phóng giữ làm tài liệu.

Huỳnh Văn Phóng trao 3 bức ảnh cho 3 người để rồi cả ba đều bị ám sát trong những trường hợp khác nhau)

Riêng Huỳnh Phú Sổ thì giác:

- Tôi có thể tài liệu chủ nhân mình rằng. Trần Văn Giàu đã thông dụng với Pháp .. Cho nên, trong nhiều phiên họp, Huỳnh Phú Sổ thường gay gắt hỏi: Ai Việt Minh thì? Ai Việt Minh gì? Và ai là Việt gian?

Trần Văn Giàu, Chủ tịch Lâm ủy Hành Chánh rồi một năm trong những phiên nhóm này, nên về sau, Huỳnh Phú Sổ bị thất bại, không ai lý làm là nữa?

Riêng Phan Văn Hùm dè dặt nhất mà cũng không khi ... Trong một phiên nhóm của Mặt Trận Quốc gia Thống Nhất, Phan Văn Hùm đưa ra một bức thư có chữ ký của Trần Văn Giàu chủ nhân mình số phận bị của Giàu, nhưng Hùm đã thái độ anh hùng của mình bằng cách lý luận bức thư đó là, để cho mọi người nghe, rồi đưa ra lý luận, để cho Giàu thấy rằng: một bằng chứng như vậy mà Hùm vẫn sàng lọc tiêu, để sau này không còn trong lịch sử.

Những một tháng sau, khi Sài Gòn tạm ổn, Hùm lên miền Đông gặp Dương Bạch Mai nói rằng: “Trước chúng ta bắt đầu chánh kiến và chánh trị. Nay chúng ta nhà đường cần đoàn kết chủ nhân tộc dân, tôi tin rằng: “anh sẽ bỏ qua việc cũ..”

Dòng Bách Mai không trả lời, nhưng lại cho Hùm vào một phòng bên trái, tức là một nơi “một vào không ra nữa đấy”. Nhưng tôi là cậu ta.

Thật vậy, hai hôm sau, Phan Văn Hùm bắt đầu tiêu.

Còn Trần Quang An?

Trần Quang An cũng theo Hùm. Nhưng khi thấy Mai đưa Hùm vào “cậu ta”, Trần Quang An vội vã bắt tay Mai để tách:

- Tôi đến đây thăm anh, anh cho phép tôi vậy.

Trần Quang An nói dứt lời, tính quay bước ra ngoài, nhưng Dòng Bách Mai kéo lại, và cho Trần Quang An đi theo vào một căn phòng của Phan Văn Hùm.

Mai nói với tôi:

- Anh cũng vào ngã này chứ.

- Thấy tôi Trần Quang An cũng bắt đầu tiêu như Phan Văn Hùm. Phan Văn Chánh cùng chung một trường hợp như Phan Văn Hùm, Trần Quang An, vì cả ba cùng đi theo một đường.

Trích tóm lược Hồi ký 1925-1964 của Nguyễn Khắc Nam, tập II, trang 31.

Sau này, rất nhiều người trong nhóm đầu tiên đã đứng lên án nhóm đầu tam của Trần Văn Giàu.

Tài liệu trích dẫn: Ai đã ám sát Tố Thu Thâu và những người Trú kít Việt Nam? Hoàng Khoa

Khôi, Nhßng nhân chßng cußi cùng, Trßn Ngßn Phißu, Bà Phßng Lan, Bùi Thß Mß trong Nhà Cách mßng Tß Thu Thßu và Hßi ký Nam Đßnh, v.v...

Tác giß Hoàng Khoa Khôi trong tßp sách “Nhìn lßi sáu mß i năm tranh đßu cho Vißt Nam” trang 22, đã lên án nßng nß nhóm đß tam cßa Trßn Văn Giàu đã gißt hßi nhßng đßng chí cßa mình nhß sau:

“Khi Lê Văn Vßng bß bßn chßt trßc nhà đßng Albert 1er, Đa Kao.. Nhißu bßn thân đã nhßn đißn đßc các sát thß trong vß này thußc nhóm “công tác thành” cßa Đßng Bßch Mai. (mßt đßng chí cßa Trßn Văn Giàu. Tißp theo Đßng bßch Mai đã cho vß bßt các danh nhân trong Mßt Trßn Qußc Gia Thßng nhßt nhß Hß Văn Ngà, Hußnh Văn Phßng, Đßng Văn Gißáo, Trßn Quang Vinh, Dißp Văn Kß cũng nhß mßt sß nhân vßt đß tß phßi chßu chung sß phßn nhß Hß Vĩnh Ký, cùng vß là Nguyßn Thß Sßng, Trßn Văn Thßch. Chßa kß hàng ngàn các tín đß Hòa Hßo ß Hßu Giang .. Khßu hißu “đánh chung, đi riêng” trß thành chß trßng tàn sát nhßng nhóm “đi riêng”.

Hß đßt mßt sß câu hßi cho Trßn Văn Giàu nhß: Vì sao ông Giàu vßi danh tißng sß gia, nhà văn hóa (có ngß i ví ông vßi Chu Văn An) im lßng. Ông ngßi gì? Sß ai? ß đßa vß, tên tußi (lßy lßng) cßa ông, lß ra ông chßng phßi sß ai, ngßi gì. Trong thßi kß tiêu đißt ngß i Đß tß, vai trò cßa ông Trßn Văn Giàu là gì? Nhßng ai có thß nghĩ rßng ông không hß hay bißt? Mßt trong nhßng ngß i có thß là hung thß trßc tißp là ông Nguyßn Văn Trßn (tác giß cußn sách “Vißt cho mß và Qußc Hßi”) Nhßng ông Trßn trong sách không hß đßng đßn chuyßn này.

Nhßn xét và so sánh nhà tù thßi Pháp thußc (nhà tù Tà Lßi) và trßi Cßng Trßi (The Heaven Gate Prison) trong cußn Hßi ký cßa tác giß

Theo Trßn Văn Giàu trong phßn thß nhßt, “Tßng i tù khám lßn đßn vßt ngß c Tà Lßi”. Đßc đoßn văn trích đßn sau đây cßa ông Trßn Văn Giàu mà thß mß thßa. Ông Trßn Văn Giàu chß quên không cho bißt rõ đã có mßt ngß i tù nào trong trßi tù Tà Lßi thßi thßc dân Pháp đã chßt vì kißt lßc, vì thißu ăn, vì bß giam cßm, bß bißt giam, bß tra tßn tinh thßn, bß xß nhßc hay bß chßt vì bßnh tßt vì không có thußc men!

Xin mßi 300.000 ngàn “ngßy quân, ngßy quyßn” thßi VNCH cùng đßc đoßn văn này đß cùng suy nghĩ.

Độc ng lên tr i giam

M t đ ng đá nh h p đ t đi đâu không bi t, c cây m c từm lum. M t th y đ i b o:

- Đ ng vào cắng đó, chúng ta ngh ănsáng cái đấ.
Lính tr i vài t nh t trình xu ng c , bày bánh mòi, đ h p, bình toong n c, ai có ph n n y.

- Y nh h ng đ o sinh đi c m tr i mùa hè!
- C qu t no m t b ng r i s xem ra sao.

Sinh ho t t ch c trong tr i giam Tà Lài

- Phong c nh Tà Lài khá h u tình. Đ n ngó c a Tây, tr i tranh c a tù nh gi u mình trong khu r ng mênh mông đ y muông thú, bên c nh m t con sông l n n c bao gi cũng trong và đ y, sông Đ ng Nai. Bên kia sông v h ng Tây, m t dãy núi xanh bi c.(...) Kho ng trên c a con sông, dài không bi t bao nhiêu kilômét, n c đ y, ch y nh , nhi u cá tôm, có cá s u; chi u chi u đ i đ n tre c a anh Phúc th bè v , qu n áo qu n trên c , hát gi ng chèo đò.(...) M t hôm ch nh t, t t tr i, chúng tôi xin phép t ch c “thi l i” kho ng sông này. S p Tây đ ng ý ...(..) Nhi u bu i chi u bi u đ n c a Minh (vua b i l i) cũng đ c toàn cắng tán th ng, nhi u th y chú ra xem, đôi khi x p Tây cũng ra xem. Minh b i l i nh cá và đ p nh khiêu vũ Ba Lê ..(..) Tôi, s p cùng hàng ch c anh em binh lính đ ng gác trên chi c phà c t b n. Vui quá là vui! Hai th ng s p Tây, t tr n trùng tr c, tay ch ng đ u g i cũng hét lên v i m i ng i. Tôi và Tào T đ ng bên hông hai s p, cũng hét hò.

- Ba cái nhà đó gi a m t khu đ t r ng ch ng b y, tám m u, cây to cao đã b đ n s ch, nh ng cây nh và c tranh m c lên r m rì, có n i lút đ u. Ngày chúng tôi lên t i đó thì Tây v a m i làm xong m t cái tr i dài b ng tranh n a ch a đ ng kho ng năm, b y m i ng i, m t cái nhà b p, m t tr m y t cũng b ng tre. T nay v sau, m i s xây đ ng t tr i giam này đ u s do bàn tay c a anh em chúng tôi.

- H còn tr i t p trung thì còn th c dân Pháp và chi n tranh. Tr i t p trung là nhà tù không ăn, không th i h n. Giam gi là chính. Cái chính không ph i là đ y i, b t lao đ ng.

- Sinh hoạt tập thể hàng xem như là thói quen xuyên, lính gác cũng được đi, có khi cả xếp Tây nữa.

- Tháng 10 năm 1940, bọn tôi, có mấy trăm người bị giam ở trại tập trung Tà Lài. Trại nằm sát mé sông Đàng Nai. Tại đây có một bến phà (...) ở đây, bọn làng đàng bào M cách xa Tà lài nhiều cây số, hàng ngày ngày vẫn có người mang nước, mang gùi, xách chà gạo, xách thớt hàng đi qua đây, có khi một vài lít rượu. Để buôn cho trại tôi biết mấy!

Kết luận

Ở cǎng Tà Lài cuộc sống không đến nỗi cực khổ quá, có thể nói thậm chí là khác, được như vậy, không phải do chế độ của trại giam mà do thể chế tù nhân của chúng tôi; công việc khoán phần lớn ở trong rừng, chỉ có mỗi ta đi theo chế độ giữ không cho chúng tôi trốn hẳn là để thúc bách tù làm. Chỉ một tập thể xếp Tây đánh một đàng chỉ một gây, đàng chỉ gây quỳ xà beng lên để, tất cả anh em đều đứng lên, xếp hàng, cuốc, dao, mác trong tay, một đội đi vào tên xếp Tây, nó khiếp quá, bỏ đi luôn. Thế đó rồi đi, không có việc đánh đập nào nữa.

Thuộc men không biết đâu là để, hàng sống rét thì có kỷ niệm, uống nước thì có nước sông làc bưng thuộc tím. Thế thì nhà tranh vách đất, thế làm, hàng được phát mừng, phát chiếu. Tây nó chế độ yên bình việc tách trại tôi khỏi nhân dân, không chế độ kiểm soát lao động khổ sai.”